

Legepladsen

NR. 1 • MARTS 2013

FORANDERLIGE LEGEPLADSER

S. 3 BØRN BYGGER

S. 6 GIV FANTASIEN SPILLERUM

S. 8 LEG I ØRKENEN

S. 10 AT SATSE PÅ UDEMILJØET

S. 13 SPÆNDENDE OG FARLIG LEG

Foto: Tim Ebikon

At se muligheder

Børn aflæser et sted og afdækker lynhurtigt: hvad kan man her? Er der noget, man kan flytte rundt på, kan man sætte sig spor?

Løse materialer på legepladsen inviterer til kreativ udfoldelse. Alt, hvad der er flytbart, er godt, når fantasifulde børn rykker ud på legepladsen med energi til at afprøve og finde på nye ting. Jord, sand, vand og plantedele transformeres til landskaber, kongeriger og haver. Småsten, kogler, skaller og bær bliver til sølv, guld og ædelstene eller til penge, præmier og mad. Gryder og kasser er rene skatkister! Det handler om at kunne omforme ting og deltage aktivt i forandringsprocesser. Idégenerering og forhandling børn imellem opløser en given situation, mens en ny vokser frem. At se muligheder og gribe dem, når de viser sig, er udviklende og kan være med til at ruste barnet til at klare uvisse udfordringer i en uforudsigelig fremtid.

Norske Ellen Beate Sandseter, som forsker i børns leg, pointerer vigtigheden af, at børn får lov til at lege med farlige elementer, hvor de kan risikere at komme til skade, men i de fleste tilfælde "bare" træner evnen til at vurdere risici. Det har anti-fobisk effekt og styrker dem. På byggelegepladserne i Danmark må børn lege med knive og ild og meget andet "sikkerhedspolitisk ukorrekt". Og de elsker det! De

saver, hamrer og kreerer på livet løs og er i nærkontakt med grundelementerne ild, vand, jord og luft. Børnene udvikler indviklede strategier for, hvad og hvordan de vil bygge. For siden at ændre kurs og finde nye løsninger i deres byggeproces. De udlever drømme i 1:1.

I børnehaven Grinde i Norge har de målrettet satset på udemiljøet og har skabt en grøn og varieret legeplads, som ændrer karakter året rundt. Om vinteren kan man kælke på børnehavens "akebakker", om sommeren kan man plukke og spise frugt og bær. Om foråret kan man fodre larver, om efteråret boltre sig i løvet. Der er hele tiden noget at udforske og blive vidne til.

Glæd dig til tankevækkende artikler fra nær og fjern på de næste sider.

Legepladsbladet er også foranderligt med sine løsdele: Artikler, fotos, billedtekster, overskrifter, mellemrubrikker, faktabokse, annoncer, fonte og farver mv., kan sættes op og rokeres rundt med på mange måder. I redaktionen har vi længe ønsket at forny bladet grafisk og layoutmæssigt. Det er sket nu. Tag godt imod vores nye "barn".

Helle Nebelong

Formand for Dansk Legeplads Selskab

Legepladsen

ISSN 0907-9424

Udgives af Dansk Legeplads Selskab
nr. 1 – marts 2013 oplag: 500

Tidsskriftet udkommer 4 gange årligt
og sendes til medlemmer af Dansk
Legeplads Selskab og abonnenter.

REDAKTION

Lene Nielsen (ansvh.) og
Helle Nebelong

LAYOUT Lykke Pasbøl, NectarKBH.dk
TRYK Clausen Grafisk ApS

DEADLINE

Artikler, annoncer o. lign. til næste
nummer skal være redaktionen i
hænde senest 15. maj 2013.

E legepladsen@mail.dk
W dansklegepladsselskab.dk

WEBMASTER

Martin Nebelong Henningsen,
www.martinity.com

FORSIDEFOTO

Marianne Hellebø Disen,
Grinde Barnehave, Norge

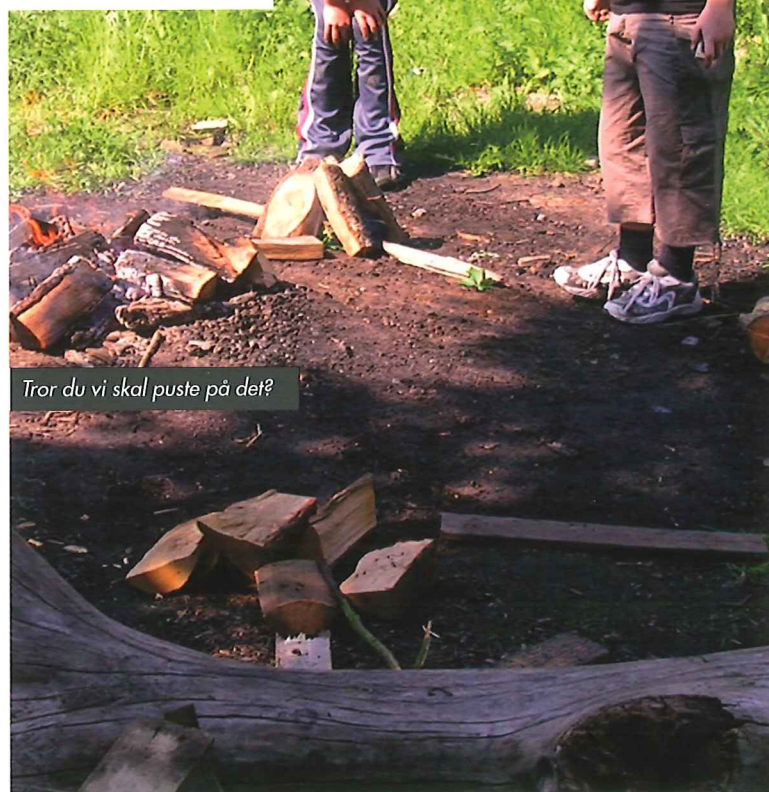
ANNONCER

Helle Nebelong
T 22 44 57 03
E hellenebelong@hotmail.com

*Kopiering og citater er kun tilladt med kildeangivelse.
Artikler må kun bruges andre steder med tilladelse fra
skribenten. Synspunkter, der fremføres i artiklerne, er
skribentens og deles ikke nødvendigvis af redaktionen
eller DLS.*

HER MÅ MAN GERNE LEGE MED ILD OG KNIVE

3

Tror du vi skal puste på det?

På Byggelegepladsen Regnbuen i Hvidovre udfordres børnene til at prøve grænser af

Byggelegepladsen er den ultimativt foranderlige legeplads. Konceptet bygger netop på, at den skal forandre sig hele tiden. Byggelegepladsen appellerer til børnenes nysgerrighed og giver mulighed for drømme, fordybelse og eksperimenteren. Det er et godt udgangspunkt for den læring, som vi taler så meget om.

Ingen ved præcis, hvor mange byggelegepladser, der findes i Danmark. Men lige så mange byggelegepladser, der findes, lige så mange måder er der at gøre det på.

Vores byggelegeplads er en del af lokalmiljøet. Den er indrettet efter vores behov og på vores vilkår. Den har udviklet sig gennem snart 30 år, og den forandrer sig stadig, men holder alligevel fast i nogle grundlæggende værdier.

ALT DET MAN MÅ

Her må man rigtig meget af det, som man ikke må ude i resten af samfundet. Her må man gerne lege med ild og knive, bruge økser og farligt værktøj. Men under voksenopsyn, og selvfølgelig kun sådan som vi har aftalt det. *Fortsættes ►*

Konstruktionen testes

En smule hjælp må der til...

Frokost på tagterrassen

Byggelegepladser er en dansk opfindelse – noget vi kan være stolte af, og som vi ude i verden er kendt for. Byggelegepladsen er med i Kulturministeriets kulturkanon fra 2004.

Havearkitekten C. Th. Sørensen fik allerede i 1931 ideen til at oprette en legeplads, hvor børn kunne få lov til at udnytte deres kreative evner til at bygge og lege med gamle biler, kasser og brædder. I 1943 blev ideen til virkelighed, da verdens første byggelegeplads Skrammellegepladsen i Emdrup blev oprettet.

Se mere her: skrammellegepladsen.dk

Vi har ikke flere ulykker end gennemsnittet af fritidsklubber – snarere tværtimod. Børnene lærer hurtigt, at værktøj, der bliver brugt forkert, netop er farligt, og at man skal bruge det rigtigt. Børn må gerne komme til skade – men kun lidt!

Hos os har de mulighed for at blive udfordret og prøve grænser af. Det er en væsentlig del af læringen. Og børn er faktisk rigtig gode til selv at finde grænserne for, hvad de magter.

Nye børn og deres forældre får altid at vide, at vi under ingen omstændigheder tager imod klager over beskidt og ødelagt tøj. Man må gerne komme på byggelegepladsen i søndagstøjet – men det er på eget ansvar. Vi siger også til dem, at hvis børnene ikke er beskidte og lugter grimt, når de kommer hjem, så har det nok ikke været sjovt.

SKABERKRAFT

På en byggelegeplads lærer børnene at bruge fantasien og at skabe noget selv, i modsætning til nogle af de steder, hvor de voksne på forhånd har defineret, hvad legen indeholder, og hvad legetøj kan.

Børn leger et voksenliv. Drengene bygger huse, huler og borge eller leger lege, hvor de kan se sig selv som heltene. Pigerne bygger små hjem, og har store drømme om altaner, gardiner og blomsterkasser. Vi siger: "Ja, fint" – men ved godt, at det sjældent når så langt, før en ny ide har taget fat, og en ny leg er startet op.

I virkeligheden tænker børnene ret traditionelt. Et hus er firkantet og har et skråt tag. Hvis vi foreslår: "Hvad med femkantet?" så bliver vi afvist. Vores opgave som pædagoger er hele tiden at udfordre børnene.

AT BYGGE DRØMME

Her kan man drømme og virkeliggøre nogle af sine drømme. Børnene lærer af erfaringerne. Der er rigtig meget praktisk læring lige fra det at lære, at man ikke kan ramme sømmet, hvis man holder hammeren med begge hænder, til hvordan man får bygget et tag, der er tæt og ikke braser sammen. Igennem årene er det få af legehuse, der nogensinde er blevet helt færdige.

Den lille larven Aldrimett

- Landskapsarkitekter og anleggsgartnere er viktige samarbeidspartnere når plantegninger og detaljer skal utarbeides. Planene bør i tillegg til å vise løsninger, også si noe om fremdrift, materialvalg, estetikk, vedlikeholdsbehov og kostnader. En egen plan for opparbeidelse og bevaring av grønne kvaliteter bør også vurderes. Planleggingskostnader utgjør vanligvis en beskjeden del av de totale utgifter, og er en nødvendig utgift for en rasjonell og fornuftig gjennomføring. Planens detaljeringsgrad vil ofte ha betydning for plankostnadene, og bør derfor diskuteres på et tidlig tidspunkt. Økonomien setter ofte klare begrensninger for utemiljøprosjekter. Forenklinger og gjennomføring etappevis er vanlig. Vi måtte også ta stilling til dette, og valgte opparbeidelse over tid framfor kompromisser og forenklinger. Våre viktigste erfaringer fra gjennomføringsfasen oppsummeres i følgende punkter:
- Den økonomiske biten av prosjektet har gitt oss både positive og negative erfaringer. Eiendomsforhold til planen har gjort det lettere å prioritere området, selv med forholdsvis trangt driftsbudsjett. Prosjektmidler og økono-

Jeg sover ikke, jeg koser mig i det fine løvet

miske bidrag fra foreldrene har ført til at vi totalt sett har fått gjennomført mye av planen. På minussiden må vi nok anføre at etappevis gjennomføring blir dyrere, medfører lengre anleggsperioder og mer planlegging.

- Dugnad (frivillig) kontra profesjonell innsats. Våre erfaringer med dugnadsinnsats har vært overveiende positive. Planting, finplanering, tilsåing og liknende oppgaver kan sammen med vedlikeholdsoppgaver egne seg bra for dugnadsinnsats. Dugnader bør alltid planlegges nøye, og ikke involvere for mange personer. Det bør alltid være veiledere med fagkunnskap tilstede. En del arbeider bør allikevel vanligvis overlates til profesjonelle yrkesutøvere. Grunn-/terrengarbeider og etablering av faste dekker er gode eksempler på slike oppgaver. Større lekeplassutstyr bør ikke lages på dugnad. ■

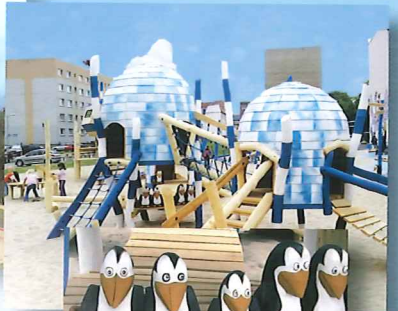
Naturleg

Temaleg

Stålleg

Sport & Bevægelse

Park

CADO A/S
naturlig bevægelse

egne grønnsaker, urter osv. og et stort område med frukttrær og bærbusker. Det finnes også et grønt "eksperimentarium", en haug (høy) som består av en blanding av løv og sand, hvor det dyrkes mye spennende.

Barnehagen har en akebakke (kælkebakke) hvor det virkelig går unna (steilt nedad) og en akebakke for de minste hvor fartsgrensen er lavere. Det finnes amfier for teaterforestillinger og lek, områder med grønne tak som gir skygge på en solfylt dag og områder som innbyr til lek i små grupper. Barnehagen har en sansesti som er planlagt og opparbeidet av voksne, og en masse små stier som er opparbeidet av barna.

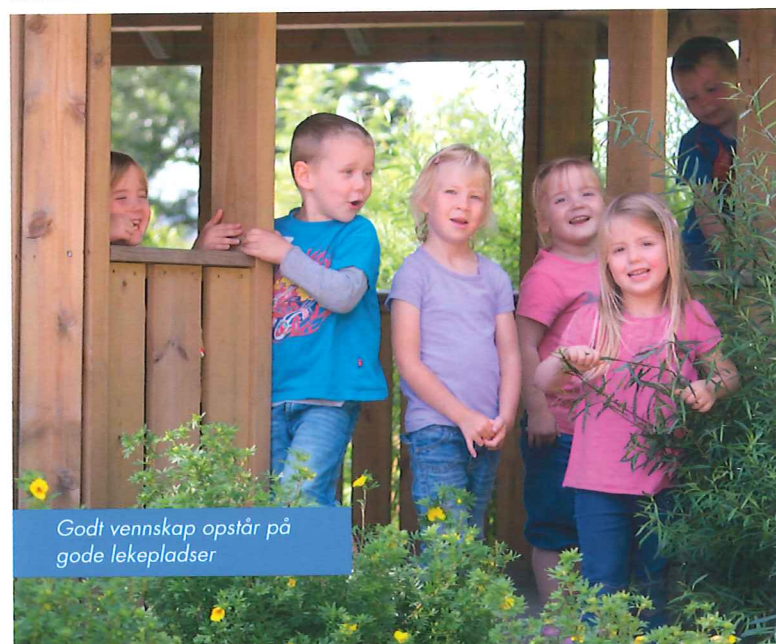
Kort fortalt – barnehagen har et utemiljø som gir gode opplevelser hele året og hvor "tilbudet" skifter med årstidene.

ERFARINGER

Dette er noen av de viktigste erfaringene Grinde barnehage har gjort i arbeidet med å utvikle utemiljøet:

- Planleggingen bør ha utgangspunkt i grundige diskusjoner i den enkelte barnehage. Bred deltagelse gir god forankring og letter arbeidet i gjennomføringsfasen. Evaluer eksisterende miljø og undersøk om det finnes utvidelsesmuligheter.
- Diskuter hvilke funksjoner som er vesentlige for et godt utemiljø, og foreta prioriteringer. Svært få utemiljøer kan oppfylle alle gode ønsker. Kvaliteter og muligheter i barnehagens nære miljø bør være en del av denne vurderingen.
- Natur kontra kultur. Det er viktig at deler av utemiljøet beholder et naturlig preg, hvor vegetasjon og terrengvariasjoner gir mulighet for lek og naturopplevelser. Lekeplassutstyr krever ofte mye plass, og bør vurderes nøye med hensyn til lekeverdi.
- Brukermedvirkning og tverrfaglig samarbeid er viktige elementer i arbeidet med å forbedre utemiljøene. Helsepersonell, lekeutstysprodusenter, pedagoger, vedlikeholdspersonell, anleggsgartnere, foreldre, landskapsarkitekter og kunstnere har ofte nyttig kompetanse som bør anvendes i arbeidet. Samtaler og observasjon av barnas utelek kan i tillegg gi oss informasjon om barnas «synspunkter». *Fortsettes ►*

Grinde Barnehage har alltid satset på et grønt og variert utemiljø

Godt vennskap oppstår på gode lekepladser

unna vei her kommer jeg!

Selv en spiderman kan glemme tid og sted, når han er dypt konsentrert i leken med en god venn...

Grinde og Stensethalléen
BARNEHAGER

Barnehagen har 4 avdelinger med til sammen 76 barn i alderen 1-6 år.

Barnehagen deler gjerne sine erfaringer med andre og kan kontaktes på mail: Grinde.Barnehage@neiker.no eller på tlf 0047 32272350

DU KAN OGSÅ LESE MER OM OSS PÅ WWW.BINE.NO

I grønne og spiselige omgivelser

Gode opplevelser ute

GRINDE BARNEHAGE SATSER PÅ UTEMILJØET

Af Leif Disen.

Leif Disen er styrer for Grinde og Stensethalleen barnehager i Nedre Eiker kommune.

Fotos: Marianne Hellebø Disen s. 10-11 og Jorunn Strømme s. 12.

GRØNT OG VARIERT

Barnehagens «gamle» utemiljø var ikke uten kvaliteter. Vi hadde godt med plass, terrengvariasjoner og noe vegetasjon. Deler av området var imidlertid preget av slitasje og tilfeldige løsninger.

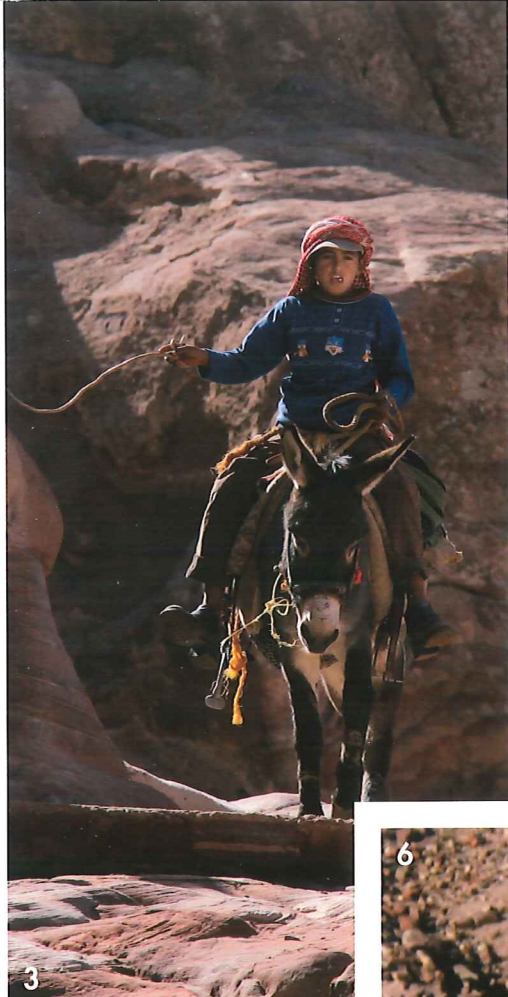
I dag er dette noe av det som karakteriserer Grinde barnehages uterom:

En barnas hage i ordets rette forstand – det er virkelig grønt i Grinde barnehage. Små terrengformasjoner skaper spennende rom for lek og høydeforskjeller gjør at barna kan betrakte utemiljøet fra en litt ny vinkel. Barnehagen har en gårdsplass som samler opp regnvannet og gir mulighet for vannlek. Gårdsrommet er også et naturlig samlingspunkt ved fester og større aktiviteter.

Utemiljøet har robuste beplantninger som tåler at de tas i bruk og som er "bolig" for spennende insekter og sommerfugler. Det inneholder områder hvor barna kan dyrke sine

"Et utemiljø som inspirerer til allsidig lek og utvikling, som gir gode naturopplevelser og tåler barns bruk."

Slik oppsummerte vi våre viktigste målsetninger for utemiljøet etter en lengre planleggingsprosess på midten av 90-tallet. Satsning på utemiljø og grønne kvaliteter er fortsatt et prioritert område.

3

5

6

4

Foto fra Petra, Jordan, jan 2013. Foto 1: Alternative legemuligheder ved Ad Deir, Petra. Foto 2: Think big – små børn leger med rigtige klodser (Romersk inspirerede søjler og amfiteater er alternativet til "lego"klodser – de små børn vokser med opgaven). Foto 3: Når Saladin bliver stor får han lov til at ride på kamel. Foto 4: Den 1200 m lange og over 100 m dybe canyon, "Siq", med Al Khazneh i den ene ende – og børnenes møde med verden i den anden. Foto 5: Beduinlejr ved Ad Deir, Petra. Foto 6: To børn på vej til skole. Foto 7: Årets første nyfødte gedekid over sig sammen med børnene i at begå sig i det varierede klippelandskab. The-kanden er altid med i dagens gøremål.

7

Leg og alvor – I TO OMVENDTE VERDENER

Tekst og foto Omar Ingerslev

EN REJSE FRA DAN-JOR(D) TIL JORDAN

Beduinbørn i den jordanske ørken forstår næppe, hvorfor en typisk dansk sandkasse består af begrænsede og kvadratisk indrammede arealer.

Når man lever i en ørken, er der ikke kun sand mellem tæerne, men også klipper, huler og kulturhistoriske steder, hvor børn kan lege og gemme sig.

Der er kameler, æsler og katte. Der er masser af højt specialiseret liv gemt i sand og klipper, i revner og huler – og der er vand fra underjordiske kildevæld, der springer frem de mest overraskende steder. Overalt er der masser af forunderlige overraskelser og hemmeligheder, som er så stor en del af alle børns forestillingsverden, uanset hvor de lever i verden.

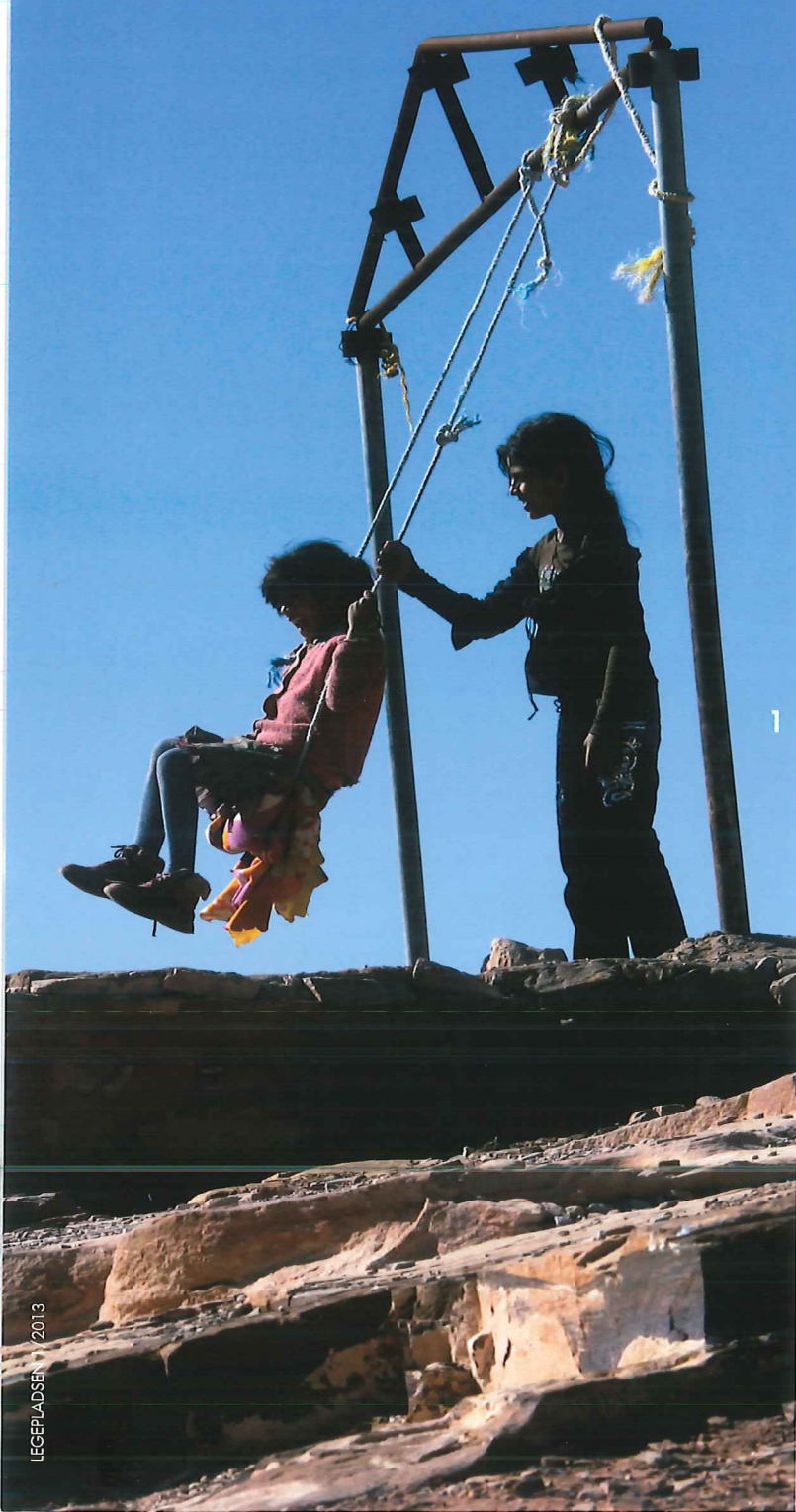
Petra i Jordan har længe været opfattet som et af verdens største vidundere, selvom arkæologerne stadig kun har afdækket ca. 5 %.

For børnene er dette vidunder helt konkret - det er deres hjem og deres hverdag, deres legeplads og legetøj, deres familie, rødder og historie langt tilbage. Hvem ved, om børnene kender til hemmeligheder og gemmesteder, som arkæologer endnu ikke har fundet?

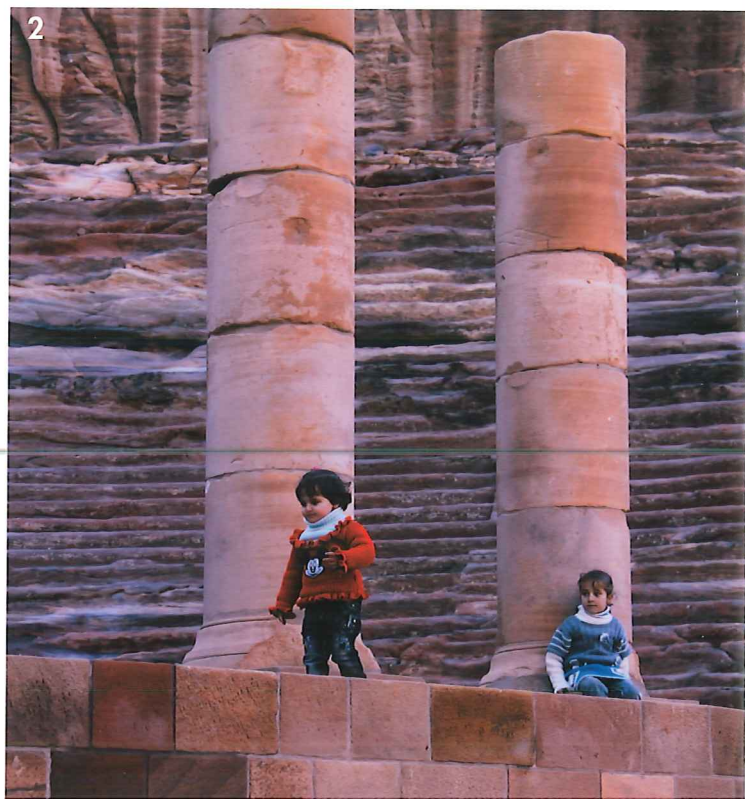
Den lokale regering byggede en hel moderne by i nærheden af Petra til områdets beduinstammer – man mente, at de skulle have de samme muligheder som alle andre i en moderne stat – men efter nogle få år flyttede beduinerne tilbage til ørkenen. Børnene løb alligevel altid tilbage til Petra for at lege og gå på opdagelse – og de gamle huler i Petra fungerer bedre som en praktisk ramme omkring beduinernes liv i det hele taget.

I Danmark lægges der vægt på, at børn skal have faste og trygge rammer og stabilitet i hverdagen... blandt beduiner bliver børnene urolige og vantrives, hvis de opholder sig det samme sted i mere end tre uger.

Modsætningerne kompletterer hinanden. ■

1

2

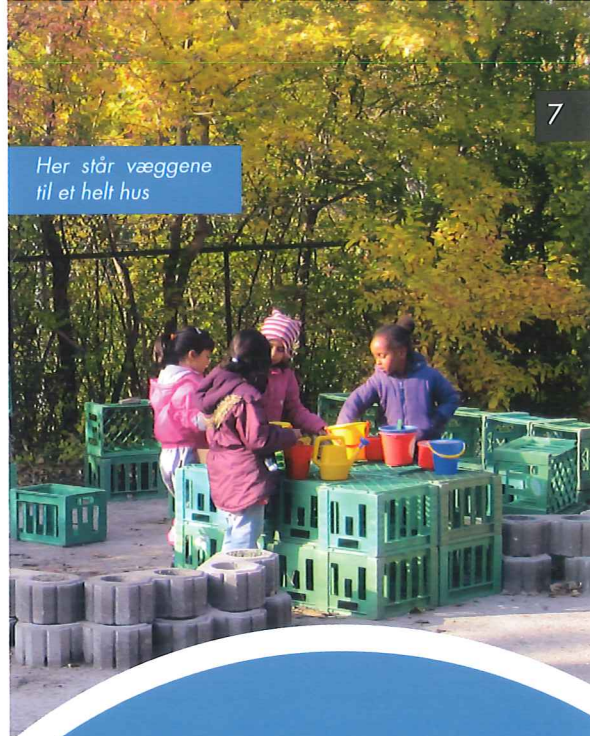
Hvis man ikke synes, at der skal være byggeri på hele legepladsen, kan man afsætte plads til et "rodehjørne". Der må også gerne være opbevaringsplads til byggematerialer af forskellig slags.

De voksne må spille en aktiv rolle og skifte ud engang imellem: Lige efter jul kan man f.eks. bruge de gamle juletræer. Når de har udspillet deres rolle, kan man investere i en bunke billige tæpper og få fat på nogle gode grene – måske i forbindelse med en skovtur. Store papkasser fra en forretning med hårde hvidevarer kan også bruges. Holdbarheden er ikke så lang, men så længe det varer, gør de lykke.

I rigtig mange daginstitutioner er mælkekasser en del af den faste bestand af byggematerialer. Mælkekasser kan bruges på mange forskellige måder. De er gode at stable og lette at flytte rundt på, og så længe der ikke findes en erstatning, som er lige så god eller bedre, bliver det nok svært for mejerierne at få lige så mange kasser tilbage, som de sender ud.

Man kan også opfordre forældrene til at tænke kreativt og komme med noget, der kan bruges. Det vigtige er bare, at når tingene bliver for slidte eller ødelagt af vind og vejr, må de ud og erstattes af noget, der er nyt og spændende. ■

Her står væggene til et helt hus

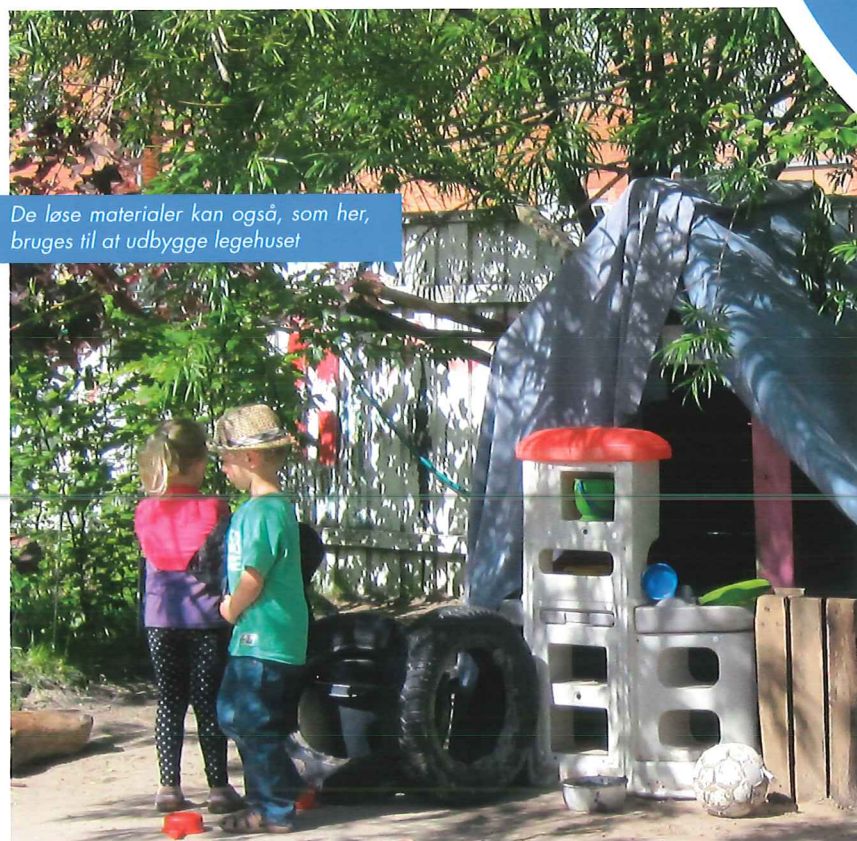
Et godt rodehjørne med mange forskellige materialer

OM FLYTBARE MATERIALER

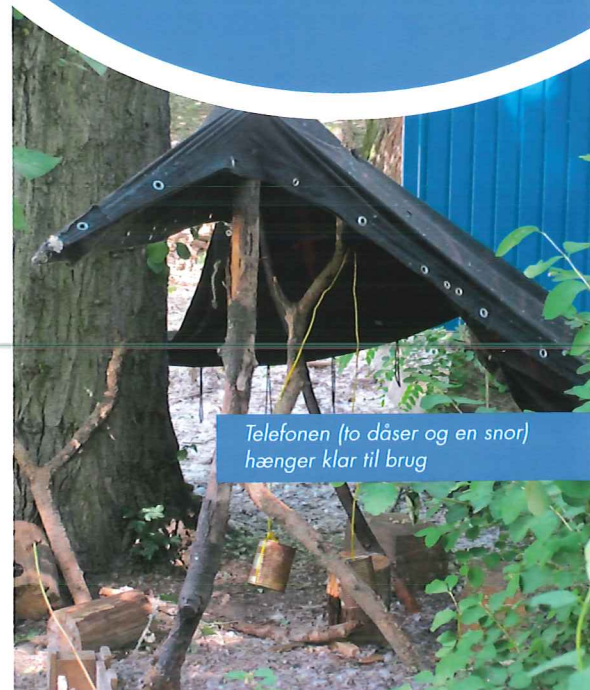
Gamle gryder fra et loppemarked er gode, byggebrædder fås hos mange legepladsfirmaer, eller almindelige brædder i et bygemarked, grene fra skoven, juletræer, paller, bildæk, små og store tæpper til huler, mælkekasser bliver også brugt.

Hvad mælkekasserne angår, så oplyser pressechef Theis Brøgger, at Arla mister 400.000 hvert år. Det koster dem 6 – 8 mio. kr. årligt.

Holdningen er, at mælkekasser er lavet til at transportere mejeriprodukter i. Man har arbejdet for at finde en løsning, så de ikke ligger rundt omkring, bliver ødelagt, og koster mejerierne penge. Pant kan ikke betale sig.

De løse materialer kan også, som her, bruges til at udbygge legehuset

Telefonen (to dåser og en snor) hænger klar til brug

Butiksindretning med stor omhu,
bemærk varelageret til venstre!
Foto: Dina Ingerslev Heldt

Giv Fantasien Spillerum

Enhver, der har bygget huler, hvad enten det drejer sig om stole og et tæppe eller en mere avanceret model, har oplevet glæden ved at virkeliggøre noget, som ellers kun eksisterer i fantasien.

Tekst og foto: Lene Nielsen

Løse materialer på legepladsen er med til at give fantasien spillerum. Legeredskaber er gode og kan bruges på mange måder, men begrænsningen er, at man ikke kan lave om på dem. De har nu engang den form, de har. Et par brædder derimod kan man flytte rundt på, og de kan få mange forskellige anvendelser. Den ene dag er de en vigtig del af en hule – den anden en landgangsbro til et skib og den tredje vingerne til en flyvemaskine. Det kan være en god ide at investere i byggebrædder, enten de præfabrikerede af slagsen med hak i, eller nogle brede planker, som er slebet bløde i kanterne.

Allerede i byggeprocessen er forandringen i gang – nye ideer udvikles og der lægges store planer om, hvordan man også kan gøre det. Så piller man det fra hinanden og arbejder videre. Processen er det vigtigste. Det handler om at forandre og om at drømme!

DYRENE

Dyrene er noget meget væsentligt på byggelegepladsen. Her har vi alt fra marsvin til heste, kaniner, katte, høns, gæs, geder, en stud, der hedder Torben, en gris, der hedder Uffe og edderkoppen Holger.

Vi har dyr, fordi det er hyggeligt, men også for at lære børnene, hvad det vil sige at tage en opgave på sig. De børn, der har dyr, skal komme og passe dem som aftalt. Det er en aftale, vi træffer direkte med børnene selv, så de selv lærer at tage et ansvar. Her bliver forældrene ikke involveret, med mindre de udtrykkeligt selv ønsker det.

Byggelegepladsen får besøg af rigtig mange andre institutioner, dagplejen, beboere i lokalområdet og gæster fra hele verden. Man er altid velkommen til at besøge os. Det er en meget direkte form for naturformidling – vidensformidling. Den kan også bruges i skolernes undervisning, hvis de har mulighed for at lægge en del af deres undervisning her.

Retningslinjerne for legepladser: DSN 1176 og 77 gælder ikke for byggelegepladser. Her erstattes retningslinjer om sikkerhed af pædagogisk opsyn. Dette betyder, at de voksne har et særligt ansvar for at sikre, at børnene ikke kommer alvorligt til skade.

DE GRUNDLÆGGENDE VÆRDIER

En byggelegeplads forandrer sig hele tiden – og så alligevel ikke:

Vi udvikler os, følger med i udviklingen, får nye komplekse opgaver, inddrager ny teknologi. Vi ændrer os selv, og forholder os til et samfund, der hele tiden ændrer sig omkring os.

Men selv om det kan lyde som en anakronisme, er de grundlæggende værdier altid de samme: jord, vand, luft og ild er de elementer, som byggelegepladsens pædagogik og aktiviteter tager udgangspunkt i. Og sådan skal det blive ved med at være! ■

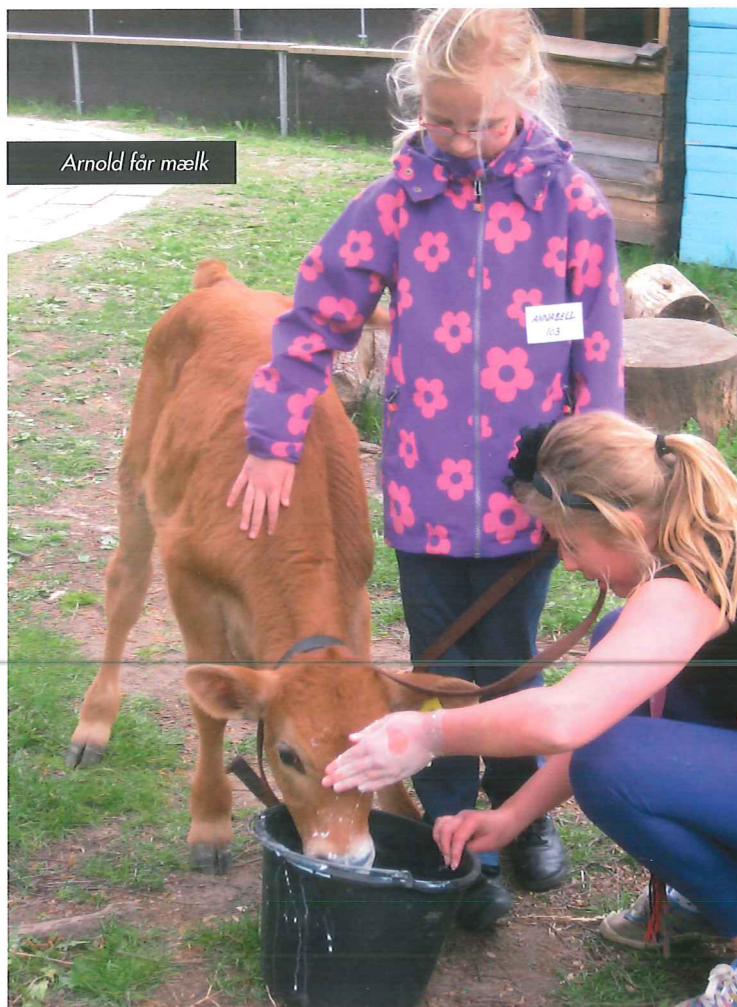
KLAUS NEDERGAARD

er leder af Byggelegepladsen Regnbuen www.123hjemmeside.dk/regnbuen og sekretær for Dansk Legeplads Selskab.

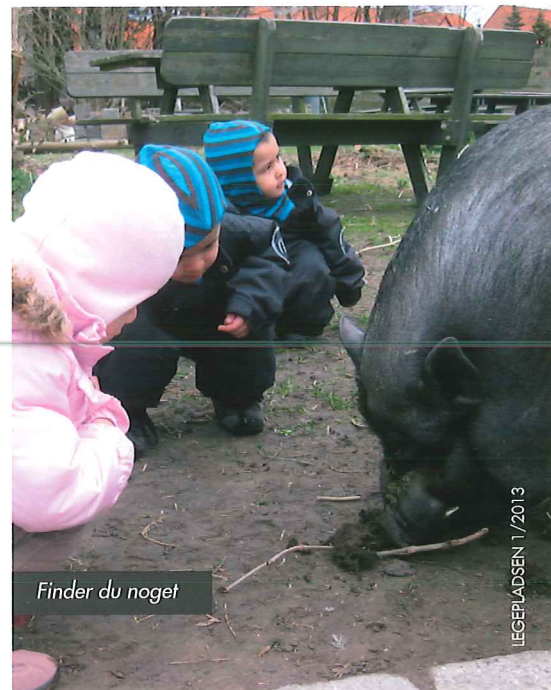
Tekst og foto Klaus Nedergaard

Hvem sagde, at piger ikke kan bygge sæbekassebiler

Arnold får mælk

Finder du noget

Børn aflæser stedet og situationen og får her et kendskab til, hvordan man kan bevæge sig sikkert rundt på klipperne, og hvornår en sten er glat. Foto: Ellen Beate Sandseter

Spænding og fare

I BØRNS LEG

Børn tiltrækkes af risikofyldt leg, fordi det kildrer i maven og får kroppen til at sitre af gys og spænding.

Af Helle Nebelong

Børn lærer, at verden er farlig, når forældre hele tiden råber: "Pas påååå!!", og overbeskyttelse af børn fører til ængstelige børn, som igen fører til børn, som føler angst. Modsat giver det selvtillid og mod, når børn gennem udfordring og oplevelsen af at mestre noget, der virker afskrækkende og farligt, får mulighed for at udvikle deres evner og erfarer den faktiske risiko.

"Hvilke fremtidige voksne kommer der ud af bomuldsbørnene?" spørger en bekymret Ellen Beate Sandseter, som Lokale- og Anlægsfonden havde inviteret til fyraftensmøde den 8. februar i København. Hun forsker i, hvilken betydning risikofyldt leg har for børns opvækst og videre liv. Forskningen er baseret på børns leg i børnehaver, interviews og observationer. Sammen med psykolog Leif Edward Ottesen Kennair har hun afdækket den anti-fobiske effekt, risikofyldt leg har på medfødt skræk og fobier som f.eks. højde- og vandskræk. Hun har vakt international opmærksomhed med sine undersøgelser af de uheldige virkninger, det har, når voksne minimerer - eller helt eliminerer - risikomomenter i børns leg.

FRYGT- OG FRYDEFULD LEG

At risikofyldt leg tiltrækker børn, forklarer forskerne med, at psykiske og fysiske spændinger i kroppen åbner sanserne, og at opmærksomheden og éns beredskab øges, mens både pulsen og mængden af adrenalin stiger. Man føler ganske enkelt et kick: jeg lever og kan klare "det umulige"! Eller som en dreng udtrykker det: "Hjertet dunker helt vildt: doing, doing, doing!" De børn, som Ellen Beate Sandseter har talt med, karakteriserer den frygt- og frydefulde leg som "skummel artig" på norsk (scary funny på engelsk). Når børn i flg. Sandseter "køber" sig til ekstase ved at nærme sig frykten, udløses endorfiner i hjernen, som gør, at man naturligt føler sig "høj".

KAMPLEG FORBUDT

Når børn får lov at prøve grænser af, skærpes de fysisk-motoriske færdigheder. Kropsbevidsthed, reaktions- og orienteringsevne, koordination, balance og bevægelighed i forhold til omgivelsernes muligheder og begrænsninger styrkes, samtidig med at perception af objekter, højder, dybder, fart og beregning af, hvilke bevægelser, der skal sættes ind med i forhold til disse, styrkes.

Jo mere erfaring, man har med at vurdere risici, jo bedre bliver man til at håndtere risikofyldte situationer. Udfordrende leg på kælkebakker giver f.eks. kompetencer til at klare sig ude i trafikken, siger Sandseter. Det er som regel forbudt for børn at slå og lege kampe i børneinstitutioner og skoler. Den type leg udvikler ellers sociale kompetencer, og det er specielt vigtigt for drenge, som herigennem lærer at styre deres aggressioner.

Risikofyldt leg er værdifuld, fordi vores børn får stærke, smidige og koordinerede kroppe, som kan handle og reagere hurtigt og korrekt. Børn styrkes mentalt og erfaringsmæssigt og bliver sikre på sig selv, og på at de kan håndtere en given situation.

HVAD KAN MAN HER?

Den amerikanske psykolog James J. Gibson udviklede i slutningen af 1970'erne The Theory of Affordances, der handler om, at børn opfatter og tolker et miljø ud fra dets funktion snarere end at opfatte dets former og farve, sådan som vi voksne ofte gør. Børn ser på omgivelserne og deres egenskaber i forhold til, hvordan de kan bruge dem til at lege i.

Et godt legemiljø er fleksibelt og giver en mangfoldighed af udfoldelsesmuligheder. På naturlegepladser er der størst bevægelsesfrihed, her kan den mest entusiastiske, fysisk aktive og udfordrende leg foregå, mens det for det meste er "ikke-leg", der finder sted på traditionelle legepladser. Hvis legepladser er kedelige, søger børn spænding ved f.eks. at bruge legeredskaberne på andre måder, end de er tænkt at skulle bruges på. Eller de forsøger at kompensere ved at opsøge udfordrende steder udenfor legepladsen, som kan være virkelig farlige. *Fortsættes ►*

HVAD MED FREMTIDEN?

I Norden har vi en liberal holdning til risiko og spænding i børns leg. Vi har udfordrende og varierede legepladser, og vi godtager i flg. Sandseter, at det at komme til skade, bløde og blive beskidt er en naturlig del af børns opvækst. Alligevel råber hun vagt i gevær, for også hos os er der stadig mere fokus på sikkerhed. Norge har udover de europæiske standarder for sikkerhed på legepladsen sin egen lov om sikkerhed. Medierne skrive gerne og oftere om risici, skader og ulykker, og legepladsinspektørerne ser Sandseter som problematiske: "De skulle vide noget om børn og børns leg, men det gør de ikke", siger hun. Hun slutter med at understrege, at det er os, der bestemmer, hvordan fremtidens barndom og fremtidige legemiljøer skal se ud. Det er os, der vælger, hvor vi vil sætte grænsen for, hvor mange sikkerhedsregler og sikkerhedstiltag, vi vil påføre børns leg.

Ellen Beate Sandseter vil nu kortlægge alle skader, der er sket i norske børnehaver, for at finde ud af, hvilke ulykker, der er sket og hvorfor, de er sket. ■

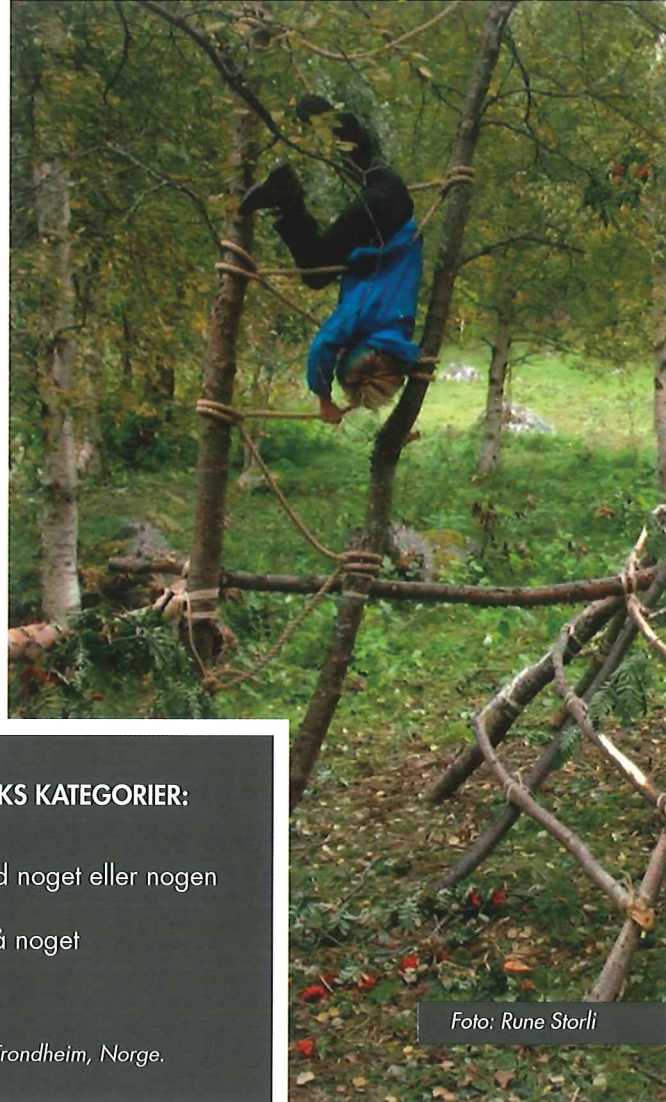

Foto: Rune Storli

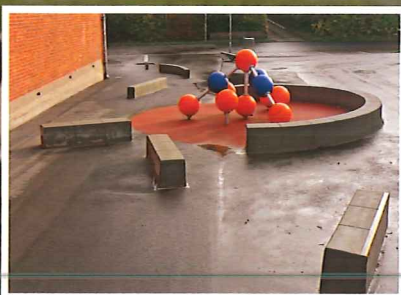
ELLEN BEATE SANDSETER INDDELER RISIKOFYLDT LEG I FØLGENDE SEKS KATEGORIER:

1. Leg i store højder – med fare for skade ved fald
2. Leg med høj fart – ukontrolleret fart, som kan medføre kollision med noget eller nogen
3. Leg med farlige redskaber – som kan medføre skade
4. Leg nær farlige elementer – hvor man kan falde ind i eller ned i/på noget
5. Kampleg – hvor børn kan skade hinanden
6. Leg hvor børn kan 'forsvinde'/gå væk på egen hånd

Ellen Beate H. Sandseter er førsteamanuensis ved Dronning Mauds Minne Høgskole i Trondheim, Norge.

www.kantdesign.dk

Vi kan støbe
kanter fra
10cm x 10 cm
til
50cm x 40cm

10cm x 10cm

50cm x 40cm

KantDesign, Præstø Overdrev 15, DK-4720 Præstø, Danmark

Web: www.kantdesign.dk

Tlf: (+45) 6080 7010

E-mail: info@kantdesign.dk

BENNY SCHYTTE

STOPPER SOM REDAKTØR

Efter sytten år på posten som redaktør af Dansk Legeplads Selskabs blad Legepladsen, har Benny Schytte valgt at trække sig ud af arbejdet og prioritere mere tid med familien, sejlbåden og ødegården i Sverige. Foruden sit professionelle virke som kultursociolog, rådgiver og idéudvikler for offentlige institutioner, som han fortsat driver.

Benny kom til legepladsselskabet i 1992, efter at han havde rodet i selskabets arkiver i forbindelse med sit afgangsspeciale som Cand. phil. i Kultursociologi ved Københavns Universitet, hvor han skrev om legepladsbevægelsens historie.

Benny blev valgt til formand i 1993 og fungerede som sådan de næste knap 10 år. Bennys ideer om den ideelle legeplads stemte godt overens med legepladsselskabets idealer om den foranderlige legeplads med flytbare materialer – "skramloteket" – som er den gode legeplads, der kan udvikle sig sammen med børnene.

Mange husker uden tvivl Bennys lysbilledforedrag, hvor han kritiserede standardlegepladsen. Ingen kunne som han vise det ene billede efter det andet af trivielle legeredskaber, hvor det eneste, man kunne var at "kravle op, gå hen og rutsje ned". Alternativt kunne man måske sidde og rokke på en psykosehøne.

Vi har mange gode minder fra disse år: Det store byggertræ i Skovlunde Bypark i anledning af Byggelegepladsernes 50 års jubilæum. Weekendkonferencerne på Vejle Idrætshøjskole med temaer som "Børn og dyr", "Naturlegepladser"

og "Legepladssikkerhed". Mellem 70 og 100 deltagere var med på disse konferencer, og det var hårdt arbejde, men rigtig sjovt. Vi mødte mange engagerede pædagoger, som brændte for at lave gode legepladser. Alt har jo som bekendt sin tid, og Dansk Legeplads Selskab blev i en periode overhalet af professionelle kursusudbydere, samtidig med at institutionernes kursusmidler svandt ind til topstyrede lokalkurser.

Benny trak sig som formand i 2002, men fortsatte sit store arbejde som redaktør af legepladsbladet. Det er blevet til mange artikler, temanumre, boganmeldelser osv. gennem de sidste 10 år. Mange aftaler med artikelskribenter, journalister, fotografer, trykkere og annoncører.

Nu går Benny så af efter sytten års engageret arbejde i DLS's tjeneste. Dette arbejde skal han have stor tak for. Jeg er sikker på, at der er mange legepladser landet over, som bærer præg af Bennys indsats, og mange både børn og voksne som skylder ham tak, også uden at de måske selv ved det.

Vi ved til gengæld, at Benny stadig vil kæmpe for de gode legemuligheder for børn, selv om det nu bliver i andre fora.

Carsten Frederiksen
Næstformand i Dansk Legeplads Selskab

DANSK LEGEPLADS SELSKAB
Klerkegade 10 B
1308 København K
Tlf.: 20 20 63 70

E legepladsen@mail.dk
W dansklegepladsselskab.dk

TELEFONTID onsdage kl. 9 – 11

BESTYRELSE

Formand: Helle Nebelong
Næstformand: Carsten Frederiksen

BESTYRELSES MEDLEMMER

Ning De Coninck-Smith
Dina Ingerslev Heldt
Lene Nielsen

BESTYRELSESSUPPLEANTER

Lars Andersen

SEKRETARIAT

Klaus Nedergaard

PRISER FOR MEDLEMSKAB OG ABONNEMENT I 2013

Personlige medlemmer (ekskl. studerende): **200 kr. årligt**
Studerende: **100 kr. årligt**
institutioner, skoler, foreninger/landsorganisationer, virksomheder, kommuner mv.: **480 kr. årligt**
Abonnement på Legepladsen (uden medlemskab): **240 kr. årligt**

DANSKE BANK

Reg. nr.: 1551
Konto nr.: 4140060

NORDIC ADVENTURE

CONNECTING CHILDREN WITH NATURE

**10-13
SEPTEMBER
2013**

**INTERNATIONAL
CONFERENCE
IN COPENHAGEN
AND MALMÖ**

Watch this space! Registration opening soon: WWW.NORDICADVENTURE.ORG

GENERAL FORSAMLING

Dansk Legeplads Selskab holder generalforsamling
TIRSDAG 14. MAJ KL. 17.00 - 21.00

på Skrammellegepladsen i Emdrup,
Keldsøvej 5, 2100 København Ø

Kl. 16:00

Mødested: Børnehuset Emdrup, Keldsøvej 15, hvor arkitekt Lene Nielsen fra Københavns Kommunes Børne- og Ungdomsforvaltning viser os legepladsen.

Kl. 17:00

Generalforsamling på Skrammellegepladsen
– se dagsorden på www.dansklegepladsselskab.dk

Kl. 19:00

Aftensmad, som tilberedes på bål af Carsten Frederiksen, som er næstformand i DLS og forfatter til bog om bålmad.

Nærmere oplysninger og tilmelding senest fredag den 10. maj hos Dansk Legeplads Selskab, tlf.: 2020 6370 eller på mail: legepladsen@mail.dk

ALLE ER VELKOMNE!

